

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Imod den lille Anklager, det er Prof. H. C. Ørsted, med Beviis for at Schellings Philosophie er uchristelig, ugudelig og løgnagtig

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Imod den lille Anklager, det er Prof. H. C. Ørsted, med Beviis for at Schellings Philosophie er uchristelig, ugudelig og løgnagtig", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 220. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_248-txt-shoot-idm5330.pdf (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Slutning.

Prof. Ørsted har anvendt de sidste Blade (S. 131-38) til at gientage sine Beskyldninger om Hovmod, Selvtillid og Ukiærlighed og til under en halv Gienkaldelse ligesom af Kiærlighed, at forstærke dem om skammelig Snedighed og Hyklerie. Hvad han heraf ret vil vedkiende sig, har han udtrykt i følgende Ord (S. 136-37) Jeg siger da endnu som før, at i Grundtvigs Skrifter *hersker Hovmodens Aand*, der overalt ytrer sig ved en *skammelig Ringeagt mod andre Mennesker*. Jeg siger dette til Læsere, hvoriblandt de Fleste ogsaa kiende Gs Skrifter, og jeg frygter ikke for at Nogen i sit Hjerte skal beskyldte mig for Uretfærdighed. (!!!) Jeg siger, at hans Hovmod er parret med en blind og fremfusende *Eensidighed*, der udtømmer sig i *grundløse* Beskyldninger mod hans Næste, og i urimelige Paastande over videnskabelige Gienstande, og 221jeg *tænker* at han ikke skal have andet at sætte imod mine Beviser herfor end tomme Declamationer, og elendige Udflugter. (!!!) Jeg har betegnet denne hans Fremgangsmaade som *Mangel paa Kiærlighed*, og jeg troer at Beviset ligger i Sagen selv. Tilføie maae jeg endnu, at jeg tvivler paa, at hans Skrifter har avlet sand Kiærlighed i *noget Hjerte*, eller gjort noget Menneske *glad* i Gud.

Jeg har nu i det Foregaaende søgt at rede for mig i de Stykker som med Ord kan afgjøres, og jeg tør troe, at den sandhedskiærlige Læser ei skal kalde min Tale tom Declamation. Til Slutning havde jeg i Sinde at tale om de Beskyldninger, der ere stiledede mod mit Hjerte, og maatte, naar de vare sande indskyde hos alle Veltænkende dyb Foragt og Afskye for min Færd; men Hjertet har alt fordret sin Ret, jeg talde af dets Fylde og til den Tale og mit forrige Forsvar vil jeg henvise. At Prof. kalder det *tom* Declamation er følgerigt, men at Sandheden vil kundgiøre sin Kraft i hvert uforhærdet Hjerte, derpaa er jeg vis, derved og fremforalt ved min Samvittigheds Vidnesbyrd er jeg rolig. Vel søger min Modstander at tillukke Hjerterne for min Forsvarstale, ved at sige, at jeg selv, i ubegribelig Forvirring ei veed hvad jeg selv siger eller hvad der rører sig i mit Inderste og driver mig i mit Værk, men om end Læserne skulde antage dette for Modstanderens Alvor, haaber jeg, at den Rolighed og Betænksomhed, hvormed jeg ogsaa her har giennemgaaet hver Beskyldning 222og udviklet Grundene for mine Domme, skal overtyde dem om, at jeg tænker og taler med fuld Bevidsthed, og maae da enten være Sandhedens eller Løgnens, Guds eller Djævelens villige Tjener, og nu dømme Gud i Sine Børns Hjerter, hvilken af Delene jeg er! Kun Det kan jeg sige, som for Guds Ansigt, at saalidet jeg, som et skrøbeligt Menneske, tør eller kan tillægge mig ublandet Ydmyghed og Kiærlighed, saa veed jeg dog med mig selv, at jeg føler mit Intet for Gud og ei vil ophøie mig over noget Menneske, at jeg stræber at elske min Næste *som mig selv*, men maae *just derfor* befeide og fordømme det Samme hos ham, som jeg befeider og fordømmer *hos mig selv*. Jeg veed ogsaa at det ei vilde koste mig megen Overvindelse at fortie mine haarde Domme; men at det tit koster mig meget at udsige dem, hvorved jeg forud veed at jeg fortørner Mange, bevæbner Verden imod mig, forspilder eller vover selv de timelige Ting, der for mig som et skrøbeligt Menneske, have mere Vægt og Værd end de burde have i en Christens Øine; men just derfor veed jeg ogsaa, at jeg ei gaaer letsindig til Værks, Hjertet kan vaande sig og bløde, naar stundom Venner forene sig med Fiender i at bebreide mig Haardhed og Uretfærdighed, men forstyrre mig i mit Værk kan *det* ikke, thi naar vort Hjerte ikke fordømmer os, da have vi Frimodighed til Gud. 1 Joh. 3, og om end Hjertet maatte briste, maatte jeg dog 223sige: i Guds Navn! jeg kan ikke Andet, Gud styrke mig til at fuldkomme Løbet og stride den gode Strid, Amen! Herren være lovet, Som gav mig den Vished, at Ordet fra min Læbe dog har bevæget nogle Hjerter i sand Kiærlighed og gjort Nogle glade i Gud, det skal min Modstander neppe turde sige om det Ord han taler, men det var ei heller *mit* Ord jeg taledede, det var Herrens, Ham hører Æren til og os vore Ansigtters Blussel, thi Kraften er Hans, og vi gjorde kun *Lidet* af hvad vi skulde og *Intet* ret *som* vi skulde.

Nu har jeg, saavidt jeg veed, svaret paa Alt, undtagen paa det om Oehlenschläger og mine mythologiske Arbejder, hvorpaa jeg anseer et videre Svar end det jeg har givet for aldeles overflødig, thi Ingen som kiender Noget til Sagen kan mene, at jeg har borget mit Syn for Nordens Myther hos Oeh., eller at han, førend de *Nordiske Digte* har i *et eneste* Digt kundgjort nogen dybere Beskuelse af Nordens Myther, der kunde avle min, eller at Læserfolket i *Almindelighed* yndede ham, før de læste hans Axel og Valdborg. Tingen er i Øvrigt ubetydelig, uden forsaavidt jeg derved skulde gøres til en Partihøvding der pralede med fremmede Fjere, og foragtede Fuglen fra hvem jeg stjal dem, thi ellers har jeg jo mere end eengang bekiendt, hvad Intet skal friste mig til at fragaae, at jeg skylder Oehlenschläger langt Meer end mit Syn for Nordens Myther, 224thi ved hans Sang begeistredes jeg, og ved hans Sang oplodes mangt et Øre til at høre paa min Tale om de guddommelige Ting. Vil Prof. ogsaa kalde dette en Yttring af Hovmod og Lyst til at ophøie sig paa Andres Bekostning, det faaer han, men jeg tør dog mene at Sligt pleier at yttre sig anderledes.

Hvad der maaskee kan mishage nogle retsindige Læsere, er den Tone, hvori den første Deel af dette Forsvar er stemt og jeg har selv været tvivlraadig om den Ting, men jeg har fundet at til sine Tider kan ogsaa den være passende, naar Man kun ikke derfor glemmer Beviserne, og jeg haabede tillige, derved at dæmpe Prof. Lyst til at vende sine komiske Vaaben imod mig, saaledes som i den genialske Sammenligning mellem Don Qvixote og mig. (S. 111-112) Hvad ellers denne Sammenligning selv angaaer, troer jeg rigtig nok at mangt et Træk kunde været lystigere og klarere, men jeg vil ikke skrive en Ilias post Homerum, og

kun om det allerførste Træk vil jeg bemærke, at en meget fiin Tact har ledet Prof. til at finde Noget hos mig der lignede Don Qvixottes Kamp med *Veirmøller*, thi Man behøver kun istedenfor den Gamles Bibeltale at sætte Professor Ørsted, for at see gyldig Grund til den billedlige Sammenligning, saavel som til Begyndelsen af denne lille Bog, thi hvad kan Man i en saadan Kamp gjøre klogere end at *blæse*? Skulde jeg imidlertid nogensinde have anseet benævnte for en *Kiæmpe*, da bekiender jeg, det var en Vildfarelse; og skal stræbe at undgaae 225den herefter til min Undskyldning maa tjene at jeg er lidt nærsynet.

Nu, sandhedskiærlige Læser! vil jeg tage Afskeed med dig for dennesinde. At jeg nødig har grebet Pennen for at fortsætte en Strid, der, da Modparten fragaaer Sigtelsen for falsk Lærdom, ei synes mig stort bevendt, derfor borger dig vel min lange Nølen, thi at den ei havde sin Grund i Frygt for den pudseerlige Goliath, haaber jeg at have beviist, og for at bevise det, var det egenlig jeg greb Pennen. Jeg har imidlertid under Arbeidet grebet Leiligheden til at udvikle Adskilligt, som jeg haaber skal ikke være dig uvelkomment, men formilde hos dig som hos mig det ubehagelige Indtryk enhver personlig Tvist i Verden maae gjøre paa os, naar vi elske Fred og agte Kiærlighed for det Høieste. Jeg tør ikke haabe, at alle mine Udviklinger skal finde dit Bifald, jeg bør maaskee ikke engang ønske det, thi jeg kan jo have feilet; men det veed jeg, at er du sandhedskiærlig, da finder og Sandhed Gienlyd i dig, og det veed jeg tillige at Intet uden Sandhed ønsker jeg Indgang. Det vil jeg kun bede dig om, lad det ei forarge dig, om du synes at min Tale om Christendommens Erkiendelse i Modsætning til den falske Viisdom Man byder os, klinger synderlig og fremmed! meen for Guds Skyld ikke at jeg vil spille med de høie Sandheder eller at jeg vil forvandle Troens Hemmeligheder til *blotte* For226nuftideer, til et Tankens Legetøi, fordi jeg viser at de have en ogsaa for Fornuften klar Side. Troe mig, du kan ikke lægge mindre Vægt paa Saadant end jeg, og derfor borger dig min hele Bestræbelse, som er at kalde Menneskene tilbage til den sande, eenfoldige, *kraftige, levende Hjertets Troe* paa Guds Ord, som besjælede og saliggjorde vore troende Fædre i Hytten som i Paladset. Jeg kan ikke tit nok sige det, denne gammeldags, enfoldige Troe er den eneste Vei til Guds Rige, er Det, der ene kan skiænke os Samfund med Gud, den sande, *levende*, treenige Gud: Fader, Søn og Hellig Aand, Som er *Hver for Sig* og Eet i Kiærlighed. Al blot Erkiendelse er kun en Skygge, er kun et *Kort over det forjættede Land*, som kan forlyste Øiet, som kan give os et Slags *Begreb* om dets Skikkelse og Belliggenhed, saa vi erkiende Fuskerværket og Misvisningen paa de Kort Fornuften paa sin *egen Haand* har stemplet, men *føre* os til det forjættede Land, det mægter Kortet naturligviis ikke, det kan Kiærligheds Vinger alene, og de udvoxe ei af Forstandens Sandsning eller Fornuftens Dom, men kun af det *troende Hjerte*.

End vil jeg bede dig, naar du hører mig bagtale som en Misdæder, da gjør dig en ret klar Forestilling om Verdens Gang og Tidens Vilkaar, og om den Vei jeg peger paa, og om den Løn jeg høster, og finder du da, at Vantro og Ondskab er megen i Verden, at Menneskene, naar de fulgde 227mit Raad, vilde vorde troende, retfærdige, kiærlige, finder du videre, at enten maae jeg være vanvittig, eller drives af Kiærlighed til at kaare Had og Spot, Fattigdom og Vanære; og maae du slutte, at den der taler betænksomme Ord og kun formaner til Gudfrygt og Dyd, er ikke vanvittig, da bryd dig ikke om Skraalet, men beed Gud forlene mig Kraft og Ydmyghed og Viisdom til at vandre den tornefulde Bane der er mig beskikket! Finder du, maaskee ikke sjelden, Noget i min Tale, som mishager dig, da maae du for min Skyld gjerne tænke, hvad der jo er saare muligt, at noget Menneskeligt er mig vederfaret, men for Sandhedens og for din egen Skyld vil jeg bede dig, tænk ei altid, ei for stivt og ei for hastig saa, men tænk, at du er og et Menneske, at og hos dig kan Feilen ligge, og at det vel var muligt, jeg stundom kunde see hvad du ei saae, og at det ikke just er rimeligt, at jeg, omleiret af Fiender og Lurere, letsindig giver mig blot, og giver dem Leilighed til ligesom at skade Sandheden ved at tilregne den min Brøde! Følger du dette Raad, da skal vi snart enes, saavist som det er Sandhed om de guddommelige Ting jeg forkynder, saavist som den *levende Sandhed* sidder hos Faderens Høre.